

РОЗДІЛ 1

Вперед, мавпи! Чи ви зібралися жити вічно?

Заклик невідомого сержанта-чотаря, 1918

Перед висадкою мене завжди б'ють дрижаки. Звісно, мені зробили уколи, я пройшов гіпнотичну підготовку, і начебто мене вже нічого не має лякати. Поки я спав, психіатр зорельоту перевірів мої мозкові хвилі і поставив кілька дурнувятих запитань; він казав, що це — не страх, а щось несуттєве — щось на кшталт нетерплячого тремтіння баского коня перед початком перегонів.

Що тут сказати? Скаковим конем я ніколи не був. Але факт залишається фактом: щоразу я страшенно боюся.

За пів години до початку ми зібралися в кімнаті для висадки на зорельоті «Роджер Янг», і наш чотар оглянув кожного з нас. Офіційно він не був нашим чотарем. Ним був лейтенант Ращак, який вривав дуба під час нашої останньої висадки, а цей насправді був лише сержантом, чий повний титул — кадровий сержант космічного корабля Джелаль. Джеллі — фіно-турок родом з Іскандера, що біля Проксими, такий собі смаглявий чоловічок, схожий на писарчука, але колись я бачив, як він упорався з двома оскаженілими бугаями-рядовими: йому довелося підскочити, щоб дотягнутися до їхніх голів, аби вхопити їх і стукнути одна об одну, мов кокосові горіхи. Після цього чоловічок відступив убік, а бугаї попадали додолу.

Поза службою він був не такий вже й поганий як на сержанта. Його можна було навіть в очі називати «Джеллі».

Це, звісно, не дозволялося новобранцям, а лише тим, хто хоча би раз брав участь у бойовому десанті.

Але наразі він був при виконанні. Ми всі перевірили своє бойове оснащення (бо йдеться ж про наші життя, еге ж?), після чого виконувач обов'язків чотаря зібрав нас і ретельно оглянув кожного, потім оглянув ще раз. Обличчя його було суворе, очі не пропускали жодної дрібниці. Зупинившись біля чоловіка попереду мене, він натиснув кнопку на ремені, яка висвітила дані його фізичного стану.

— Вийти зі строю!

— Але ж сержанте, це ж звичайнісінька застуда! Головлікар сказав, що...

— Що — «сержанте»?! — різко перервав його Джеллі. — Головлікар не бере участі у десанті, і ви також не візьмете з такою високою температурою. Я не маю часу базикати з вами перед самісінькою висадкою. Вийти зі строю!

Тож Дженкінс пішов, весь із себе злий та пригнічений, і я теж почувався злим та пригніченим. Через те, що під час останнього десанту лейтенант загинув, і люди рушили званнями угору, на цьому десанті я вже став заступником командира відділення, а саме відділення номер два, і тепер в моєму підрозділі виникла діра, яку нічим було заткнути. Це погано, бо вояк може нарватися на якусь халепу, покликати на допомогу, а допомогти йому не буде кому.

Джеллі більше нікого не виганяв. Невдовзі він став перед нами, окинув нас поглядом і скрушно похитав головою.

— Ви схожі на збіговисько мавп! — прогарчав він. — Якщо ви всі загнетеся під час цього десанту, то, можливо, начальство почне все наново і створить такий підрозділ, яким хотів його бачити загиблий лейтенант. Та, мабуть, це марні сподівання, зважаючи на плачевний рівень нинішніх новобранців.

Раптом він випростався й викрикнув:

— Я просто хочу нагадати вам, нікчемні мавпи, що кожен з вас обійшовся нашому уряду в грубі пів мільйона — включно зі зброєю, бронезилетами, амуніцією, приладдям, тренуванням та тими явно надмірними харчами, які ви зжирате! Додайте до цього ті жалюгідні тридцять центів, яких ви справді вартуєте, і вийде кругленька сума. — Він злісно вирячився на нас. — Час все це відпрацьовувати! Нам не шкода *вас*, нам шкода вашого вишуканого екіпірування. Мені у вашому підрозділі герої не потрібні; лейтенантові це не сподобалося б. Ви маєте виконати роботу, тож стрибайте вниз, виконуйте її, потім нашорошуйте вуха й прислухайтеся до команди на відхід; миттєво збирайтеся всі до купи для повернення. Зрозуміло?

Джеллі знову люто витріщився:

— Ви мусите знати план. Але у декого з вас макітри порожні, тому я стисло окреслю його ще раз. Вас скинуть двома бойовими порядками з приблизними інтервалами завбільшки дві тисячі ярдів. Орієнтуйтеся на мене, щойно опинитеся на землі, не втрачайте контакту з побратимами з обох боків і чкурніть в укриття. Ви вже змарнували десять секунд, тому руйнуйте й знищуйте все, що трапиться на шляху, допоки не приземляться флангові.

(Це він про мене говорив: як заступник командира відділення я мусив зайняти лівий фланг без сторонньої допомоги). Я мимоволі затремтів.

— Коли флангові приземляться, вирівнюйте свої порядки! Встановлюйте потрібний інтервал! Облиште все зайве й виконуйте роботу! Маєте на це дванадцять секунд. Опісля наступайте непарними й парними перестрибами, тоді як заступники командирів відділень здійснюватимуть контроль і керуватимуть фланговим охоптом. — Чотар поглянув на мене. — Якщо виконаєте це завдання як слід, у чому я сильно сумніваюся, то фланги з'єднаються якраз

перед тим, як пролунає сигнал на відхід. І після цього па-
няйте додому. Запитання будуть?

Запитань не було, їх не було ніколи. Джеллі продовжив:

— І наостанок. Це — просто рейд, а не битва. Демон-
страція вогневої потуги й бажання нагнати страху. Наше
завдання полягає в тому, щоб вороги знали: ми можемо зни-
щити їхнє місто, але не зробили цього. Проте вони все одно
в небезпеці, навіть якщо наразі ми не вдаємося до тоталь-
них обстрілів. Полонених не брати. Вбивайте лише за край-
ньої потреби. Але всю територію, на яку ми висадимося, по-
трібно зруйнувати. І щоб я не бачив, аби хтось із вас,
жалюгідних нікчем, повернувся на борт з невикористаними
боєприпасами. Ясно, ні? — Він поглянув на годинника.

— «Головорізи Рашака» мають підтримати свою репу-
тацію. Перед смертю лейтенант наказав передати вам, що
він наглядатиме за вами щохвилини і сподівається, що ва-
ші імена засяють!

Джеллі кинув погляд на сержанта Мільяччо, команди-
ра першого відділення.

— П'ять хвилин на молитву, — розпорядився той. Дехто
з хлопців вийшов зі строю, підійшов й став навколішки пе-
ред Мільяччо. Далеко не всі вони були його одновірцями:
серед них були мусульмани, християни, гностики, юдеї —
всі, хто прагнув перекинутися словом із капеланом. Я чув,
що начебто бували військові підрозділи, чиї капелани не би-
лися пліч-о-пліч із побратимами, але мені ніколи не доводи-
лося бачити на власні очі, як капелан примудряється сам
не брати участь у тому, на що благословляє інших. Як би там
не було, але в мобільній піхоті десантуються *всі* і воюють
всі — і капелан, і кухар, і писар Старика. Коли ми ковзне-
мо в шахту, на борту не залишиться жодного «головири-
за» — звісно, окрім Дженкінса, і то не через його провину.

До капелана я не підійшов. Я завжди боявся, що хтось
помітить, як мене трясє, до того ж падре запросто міг бла-

гословити мене й там, де я стояв. Та коли останні з тих,
хто до нього підійшли, звелися на ноги, він усе одно підій-
шов до мене й притиснувся своїм шоломом до мого, щоб
поговорити тет-а-тет.

— Джонні, — стиха мовив він. — Це — твій перший
десант як унтерофіцера.

— Та отож, — сказав я. Насправді унтерофіцером я не
був, так само як Джеллі не був офіцером.

— Послухай, Джонні. Не намагайся здійснити подвиг.
Маєш виконати свою роботу. Тож бери й виконуй її. Не на-
магайся заробити медаль.

— Ясна річ, падре. Зроблю, як кажете. Дякую.

Він сказав щось мовою, якої я не розумів, поплескав
мене по спині й поквапився до свого відділення. «Струн...
ко!», — вигукнув Джеллі. І ми всі рвучко виструнчилися.

— Чо-о-ото!

— Відділення-а-а! — луною відгукнулися Мільяччо та
Джонсон.

— По відділеннях, з лівого та правого борту, до десан-
тування приготуватися!

— Відділення! Зайняти місця в капсулах! Рушаймо!

— Групо-о! — мені довелося почекаати, поки групи чоти-
ри та п'ять розмістяться в своїх капсулах і рушать униз пу-
сковою шахтою; після цього з лівого боку підкотилася моя
капсула, і я увібрався до неї. Цікаво, подумав я, а чи били
нервові дрижаки отих стародавніх людей, коли вони заліза-
ли до троянського коня? Чи це лише я такий нервовий?

Джеллі перевірів герметизацію кожного вояка і закрив
мене сам. При цьому він нахилився й сказав:

— Не нервуй, Джонні. Уяви, що це просто навчання.

Ляда наді мною ляснула, і я опинився наодинці. Ага,
«просто навчання!» — подумав я, і мене затрусило, як
під час лихоманки. Потім у навушниках я почув, як із но-
сової шахти озався Джеллі:

— Місток! «Головорізи Ращака» до висадки готові!
— Сімнадцять секунд, лейтенанте! — почулося у відповідь веселе контральто капітанки корабля. Мені не сподобалося, що вона назвала Джеллі лейтенантом. Звісно, якщо наш лейтенант загинув, то тепер його звання може перебрати Джеллі... Але наразі ми залишалися «Головорізами Ращака».

— Нехай щастить, хлопці! — додала капітанка.

— Дякую, пані капітан.

— Приготуватися! П'ять секунд.

Я був увесь в мотузках — живіт, голова, щиколотки. Але мене все одно трясло, як у лихоманці.

Після десантування стає легше. А поки ти сидиш у повній темряві, замотаний, наче мумія, для захисту від ефекту прискорення, ледве спроможний дихати, знаючи, що докола тебе в капсулі один лише азот, навіть якщо ти знімеш шолом, чого ти зробити не зможеш. І знаючи, що капсулу однаково оточено пусковою шахтою, тож якщо корабель під'ють іще до того, як він вистрелить твою капсулу з шахти, то ти нічого не зможеш вдіяти — просто там і загинеш, знерухомлений та безпорадний. Оце нескінченне чекання в темряві й спричиняє ці напади тремтливого страху, думки, що про тебе забули, що корабель уразили, й він кружляє мертвий на орбіті, і невдовзі ти сам гігнеш, неспроможний рухатися й дихати. Або корабель зійде з орбіти, і ти розіб'єшся разом із ним, якщо раніше не згориш під час падіння.

Аж ось умикається програма гальмування корабля — і мої дрижаки припиняються. Схоже, вісім g, а, може, й десять. Коли кораблем кермує жінка, то це виходить не надто комфортно: на тілі скрізь від фіксажних ременів залишаються синці. Та знаю, знаю: жінки є кращими капітанками, ніж чоловіки, бо мають швидшу реакцію та більшу стійкість до перевантаження. Вони швидше руха-

ються, швидше метикують і таким чином покращують твої шанси, та й власні, шанси на виживання. Але від цього все одно не стає легше, коли тебе притискає до власного хребта із силою, вдсятеро більшою за твою вагу.

Але мушу визнати, що пані капітан Деладрієр свою справу знає добре. Жодних тобі затримок після того, як корабель «Роджер Янг» припинив гальмування. Відразу ж почувся її різкий наказ: «Носова шахта... Пуск!». Два відкатні поштовхи — то відстрелилися Джеллі та його тимчасовий чотар, і відразу ж опісля прозвучало: «Шахти з лівого й правого боку — автоматичний відстріл капсул!» — і решта почали десантування.

Поштовх! — і твоя капсула смикається, зміщуючись на одне місце. Поштовх! — і вона зміщується знову, точнісінько як зміщуються набої, рухаючись до зарядної камери в застарілих кулеметах чи штурмових гвинтівках. Взагалі-то ми і є набоями... тільки замість дула кулемета були здвоєні пускові шахти, вмонтовані в космічний бронетранспортер, і кожен набій був завбільшки з капсулу достатньо велику (але не більше), щоби вмістити в собі піхотинця з усім бойовим екіпіруванням.

Ген! — я при звичаївся до точки пуску номер три, тобто до швидкого десантування, але тепер я пас задніх, маючи відстрелитися останнім після трьох груп. Чекає — марудний процес, навіть коли щосекунди відстрілюється капсула; я спробував рахувати поштовхи: геп! (дванадцять), геп! (тринадцять), геп! (чотирнадцять — із дивним звуком; мабуть, то була порожня капсула, в якій мав бути Дженкінс), геп!..

Дзень! — це моя капсула вскакує в пускову шахту, а потім — *бабах!* Вибух вдаряє з такою силою, що гальмівний маневр пані капітана Деладрієр видається схожим на ніжний дотик.

А потім раптом *нічого*.